

БИЛТЕН

КОМИСИЈЕ ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

II

Република Србија
фебруар 2024. године

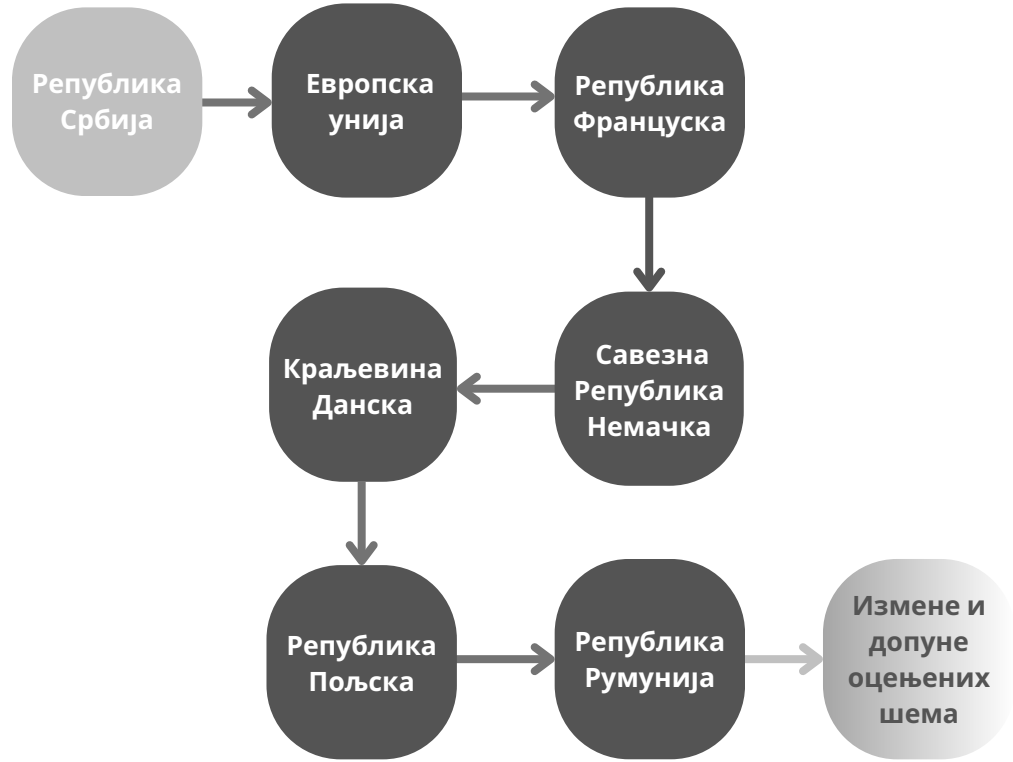

Садржина овог билтена представља преглед најзначајнијих вести и актуелности у Републици Србији и Европској унији из области политике конкуренције са посебним освртом на државну помоћ и не изражава тумачење, став или мишљење о примени прописа Комисије за контролу државне помоћи, Европске комисије или Европског суда правде.

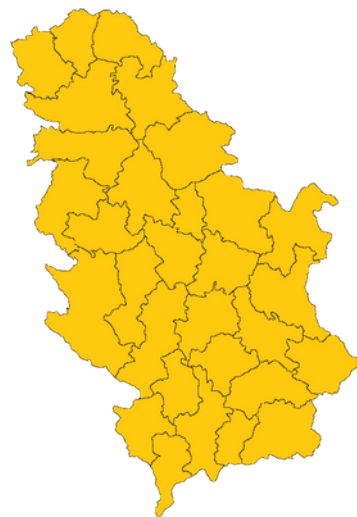
Садржина овог текста искључиво служи ради упознавања даваоца и корисника државне помоћи са конкретним околностима у циљу подизања свести о значају политике конкуренције и њеног важног дела који се односи на државну помоћ и либерализацију тржишта.

САДРЖАЈ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Комисија за контролу државне помоћи усвојила Годишњи извештај о попису шема за 2023. годину

Савет Комисије за контролу државне помоћи је на 212. седници, одржаној 9. фебруара 2024. године, усвојио Годишњи извештај о попису шема за 2023. годину, који садржи листу од 59 пописаних шема државне помоћи из надлежности државних органа, од којих су седам оцењене као неусклађене и три као делимично усклађене.

Анализирајући пописе шема од 2020. до 2023. године, примећује се да се у 2023. години, у односу на претходне анализираних године, број шема државне помоћи смањено, а из разлога смањеног броја шема у облику конкурса који се расписују за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања. Даваоци државне помоћи више не пријављују наведене шеме (конкурсе) Комисији, јер је Министарство информисања и телекомуникација, поступајући по обавештењу Комисије, у потпуности ускладило своју шему (Правилник о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања) која је основ за расписивање конкурса за јавно информисање.

Више на : <https://kkdp.gov.rs>.

Шема помоћи за суфинансирања пројеката у култури из области филмске уметности

Комисија за контролу државне помоћи је 9. фебруара 2024. године оценила Нацрт јавног конкурса за суфинансирања пројеката у култури из области филмске уметности – производња домаћих играних и документарних филмова у 2024. години.

Конкурс расписује Град Нови Сад са циљем стварања или промовисања пројеката у кинематографији, односно кинематографских дела као производа од културног значаја. Нацртом конкурса је предвиђено суфинансирање производње домаћег играног филма и документарних филмова, као и комбинације ових филмских родова.

Корисници подстицајних средстава су правна лица и предузетници, носиоци ауторских имовинских права, регистровани за производњу кинематографских дела, аудио-визуелних производа и телевизијског програма, као и правна лица и предузетници регистровани за дистрибуцију кинематографских дела, аудио-визуелних дела и телевизијског програма или приказивање кинематографских дела, уколико приложе документ којим доказују да се баве и производњом кинематографских дела, аудио-визуелних производа и телевизијског програма.

Укупан планирани износ средстава који се додељује за реализацију овог конкурса је 18.000.000,00 динара, а средства се додељују током 2024. године у облику бесповратних средстава (субвенција). Више на: <https://kkdp.gov.rs/odluke/43>.

ЕВРОПСКА УНИЈА

6,9 милијарди евра државне помоћи за трећи важан пројекат од заједничког европског интереса у ланцу вредности водоника

Европска комисија је одобрила трећи важан пројекат од заједничког европског интереса за подршку водоничне инфраструктуре (*IPCEI*). Очекује се да ће овај пројекат повећати снабдевање обновљивим водоником, чиме ће се смањити зависност од природног гаса и помоћи у постизању циљева Европског зеленог договора и *REPowerEU* плана.

Пројекат под називом „*IPCEI Hy2Infra*“ заједнички је припремило и пријавило седам држава чланица: Француска, Немачка, Италија, Холандија, Пољска, Португалија и Словачка.

Државе чланице ће обезбедити до 6,9 милијарди евра јавног финансирања, за које се очекује да ће отворити 5,4 милијарде евра приватних инвестиција. У оквиру овог *IPCEI*-а, 32 компаније са активностима у једној или више држава чланица, укључујући мала и средња правна лица, учествоваће у 33 пројекта.

Одлуке Европске комисије тренутно нису јавно доступне, али додатне информације о пројектима су доступне на [линку](#). У наставку су бројеви случајева:

Република Француска: [SA.102821](#)

Савезна Република Немачка: [SA.102825](#)

Република Италија: [SA.102815](#)

Краљевина Холандија: [SA.102807](#)

Република Пољска: [SA.102810](#)

Португалска Република: [SA.103494](#)

Република Словачка: [SA.102811](#)

РЕПУБЛИКА ФРАНЦУСКА

Измене Плана реструктурирања компаније *Corsair*

Европска комисија је одлуком од од 5. фебруара 2024. године (линк: [SA.109662](#)) покренула истрагу како би утврдила да ли су предвиђене измене Републике Француске плана реструктурирања *Corsair* -а у складу са правилима ЕУ о државној помоћи.

У септембру 2023. године Француска је обавестила Европску комисију о свом плану да измени *Corsair*-ов план реструктурирања са циљем да омогући авио-компанији да преусмери своје пословање и да се прилагоди новом пословном окружењу. Француска је навела да је пословни план који је у основи плана реструктурирања из 2020. године заснован на претпоставкама које нису потврђене и да су изузетни непредвидиви спољни догађаји имали посебно неповољан утицај на авио-компанију. Француска је поднела детаљне измене плана реструктурирања у децембру 2023. године, које укључују, између осталог, прилагођавање постојећих финансијских инструмената, као и додатне фискалне подстицаје.

У овој фази, на основу своје прелиминарне процене, Европска комисија треба да изврши даљу процену да ли је ревидирани план реструктурирања усклађен са правилима ЕУ о државној помоћи. Стога је Европска комисија одлучила да покрене детаљну истрагу како би проценила, посебно, да ли:

- су сопствени или тржишни доприноси компаније *Corsair* трошковима реструктурирања довољни, стварни, и без присуства државне помоћи, а помоћ за реструктурирање пропорционална и држава добија одговарајућу накнаду за своју интервенцију,
- план реструктурирања може вратити дугорочну одрживост *Corsair*-а, без додатне или континуиране државне помоћи и у разумном временском периоду,
- постоје одговарајуће мере за ограничавање нарушавања конкуренције изазване постојањем помоћи за реструктурирање на унутрашњем тржишту услуга ваздушног саобраћаја,
- би измена *Corsair*-овог плана реструктурирања на адекватан начин допринела развоју привредне делатности или привредног подручја које опслужује компанија, како се тврди у првобитном плану реструктурирања.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_516.

325 милиона евра оперативне помоћи за производњу топлотне енергије произведене из биомасе

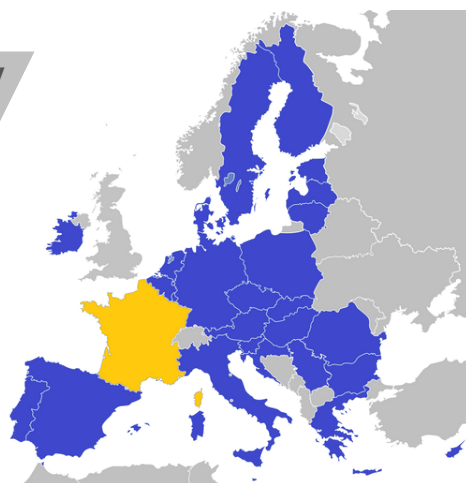
Република Француска је издвојила 325 милиона евра, како би подржала производњу топлоте из обновљивих извора енергије, односно из биомасе која се користи у индустријским производним процесима.

Француске власти су објасниле да мера има за циљ да допринесе постизању климатских и еколошких циљева Француске и достигне циљеве предвиђене Директивом *RED II*, којом је прописано да се укупна потрошња енергије из обновљиви извора до 2030. године подигне на 32%.

Мера је доступна учесницима на тржишту свих величина који желе да управљају постројењима за биомасу или когенерацијом која користи биомасу, а који испуњавају услове предвиђене мером.

На основу ове шеме, помоћ ће се додељивати до 31. децембра 2025. године. Оперативна помоћ предвиђена мером ће се исплаћивати у виду субвенција, у периоду од највише 15 година од почетка пуштања у рад постројења.

Више информација на линку одлуке од 5. фебруара 2024. године: [SA.59269](#).

Шема државне помоћи која има за циљ да надокнади повећане трошкове снабдевања електричном енергијом

Европска комисија је одлуком од 16. фебруара 2024. године (линк: [SA.111347](#)) оценила шему државне помоћи Републике Француске, која предвиђа доделу државне помоћи ограниченог износа у облику субвенција, којима се смањује износ рачуна за струју.

Укупан буџет за меру је процењен на 40 милиона евра. Помоћ се може доделити најкасније до 30. јуна 2024. године.

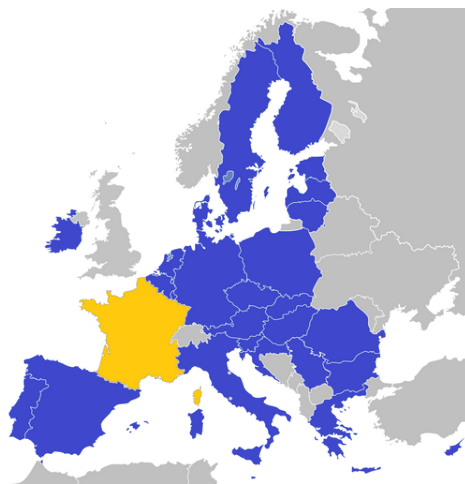
Крајњи корисници мере су енергетски интензивна средња правна лица основана пре 1. јула 2023. године. Мера дефинише енергетски интензивне кориснике као кориснике чија потрошња енергије (струја, природни гас, загревање и хлађење из природног гаса и електричне енергије) за референтни период (сваки квартал 2024. године представља „референтни период“) мора бити најмање 3% њиховог промета током референтног периода (за упоредив број месеци). Мера се примењује на целу територију Француске, укључујући прекоморске департмане и регионе (Гваделуп, Мартиник, Гвајана, Реунион и Мајот).

Шемом је предвиђен максимални интензитет државне помоћи у износу од 75% оправданих трошкова за дати месец.

Покренут истражни поступак у вези са услугом од општег економског интереса

Европска комисија је дописом од 23. фебруара 2024. године (линк: [SA.101557](#)) обавестила Републику Француску о својој одлуци да покрене процедуру предвиђену чланом 108(2) Уговора о функционисању Европске уније (УФЕУ) у вези пет уговора који се односе на обављање јавних услуга поморског превоза робе и путника између континенталне Француске и Корзике за период 2023-2030. године.

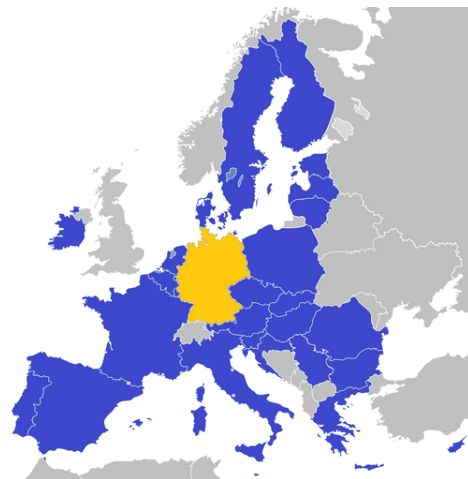
Република Француска је доделила државну помоћ која се односи на обављање услуга поморског превоза ка Корзици за период од 1. јануара 2023. године до 31. децембра 2030. године. Конкретно, државна помоћ се односи на пет уговора које је Француска доделила оператерима *Corsica Linea* и *La Mériidionale* (посебно или заједно) за сваку од линија између континенталне Француске - луке Марсеја и корзиканских лука Ајачо, Бастија, Порто-Векио, Проприано и Л'Ил-Рус.

У свом допису Европска комисија је изнела мишљење да све предметне мере, односно свих пет уговора, који се односе на период 2023-2030. године у вези са обављањем услуга поморског превоз робе и путника између континенталне Француске и Корзике, представљају државну помоћ. Такође, Европска комисија је изразила сумњу у њихову усклађеност са унутрашњим тржиштем.

Европска комисија је у свом мишљењу позвала француске власти да доставе детаљне информације о свим тачкама у којима се изржава сумња и да пруже све потребне информације како би се показала усклађеност наведених мера са унутрашњим тржиштем, у оквиру поступка из члана 108(2) УФЕУ. Поред наведеног, Европска комисија је подсетила Републику Француску на суспензивно дејство члана 108(3) УФЕУ и на члан 16. Уредбе Савета (ЕУ) 2015/1589, који предвиђа да свака незаконита државна помоћ може бити предмет повраћаја.

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА НЕМАЧКА

Четири милијарде евра за шему подршке у оквиру споразума о климатским променама

Европска комисија је 16. фебруара 2024. године (линк: [SA.104880](#)) оценила као усклађену немачку шему од четири милијарде евра, која је делимично финансирана из средстава Механизма за опоравак и отпорност („RRF“) и која има за циљ да помогне компанијама које подлежу систему ЕУ за трговину емисијама („ETS“) да декарбонизирају своје индустријске производне процесе. Мера доприноси постизању немачких климатских и енергетских циљева, као и стратешких циљева Европског зеленог договора. Шема има за циљ да помогне немачкој индустрији да смањи емисије гасова стаклене баште у њиховим производним процесима.

Корисници мера су учесници на тржишту активни у индустријама који подлежу ЕУ ETS, као што су хемијска, металопрерађивачка, индустрија стакла или папира. Да би били квалификовани, пројекти улагања у нове производне процесе ће морати да постигну смањење емисије од 60% за три године и смањење емисије од 90% за 15 година, у поређењу са најбољим доступним конвенционалним технологијама заснованим на ETS референтним вредностима.

У оквиру шеме, помоћ ће имати облик варијабилних годишњих субвенција које ће се додељивати на основу двосмерних уговора (такозвани „уговори о заштити климе“) са трајањем од 15 година. Сваке године, корисници ће добити средства од државе или платити износ држави, на основу понуда корисника и промена релевантних тржишних цена (које се нпр. односе на угљеник или енергију), у поређењу са конвенционалном технологијом.

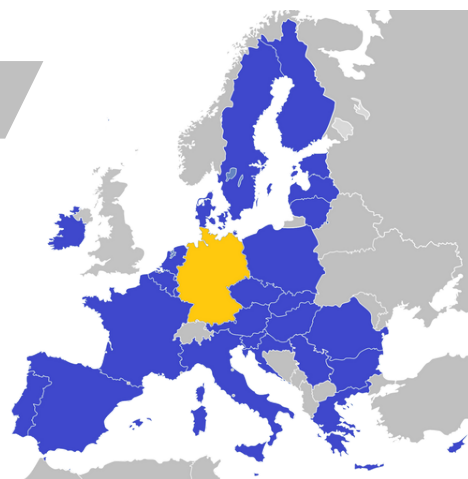
На основу тога, мера покрива само стварне додатне трошкове везане за нове производне процесе у поређењу са конвенционалним методама. Мером је предвиђено да ће, ако дође до смањења трошкова пословање подржаних пројеката, корисници морати да врате разлику немачким властима. Као резултат тога, укупна помоћ исплаћена у оквиру шеме може бити знатно нижа од четири милијарде евра, што је максимални буџет.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_845.

1,3 милијарде евра за подршку компанији ArcelorMittal за декарбонизацију производње челика

Европска комисија је одлуком од 23. фебруара 2024. године (SA.104898) оценила као усклађену немачку меру од 1,3 милијарде евра која је делимично финансирана из средстава Механизма за опоравак и отпорност („RRF“) за подршку ArcelorMittal Bremen и ArcelorMittal Eisenhüttenstadt (ArcelorMittal) у декарбонизацији дела њиховог процеса производње челика.

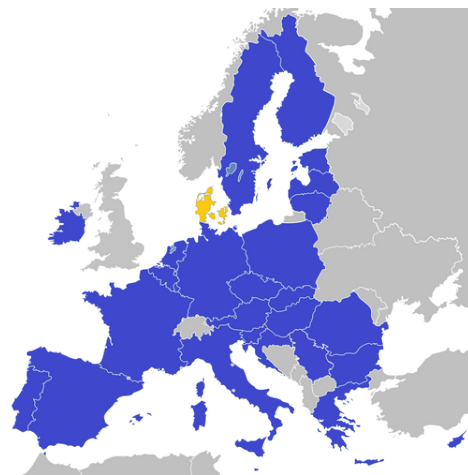
Немачка је одабрала пројекат ArcelorMittal у контексту отвореног позива 2021. године године да буде део важних пројеката од заједничког европског интереса („IPCEI“). Помоћ ће бити додељена у облику субвенције и подржаће изградњу постројења за директну редукуцију и три нове електролучне пећи. Нове инсталације ће заменити две од три постојеће високе пећи и две од четири постојеће пећи за кисеоник. Ново постројење за директну редукуцију у почетку ће радити на природни гас, који ће се постепено повлачити из процеса производње челика да би га заменио водоник са ниским садржајем угљеника и обновљивим водоником. На крају, нова инсталација ће радити користећи искључиво обновљиви водоник.

Предвиђено је да нова постројења почну са радом 2026. године. Очекује се да ће производити 3,8 милиона тона зеленог сировог челика годишње, што ће заменити једнаку количину сировог челика који се тренутно производи у конвенционалном и више загађујућем процесу високе пећи. Када се заврши, очекује се да ће пројекат смањити ослобађање више од 70 милиона тона угљен-диоксида (CO₂) у периоду од 16 година, колико траје мера.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1009.

КРАЉЕВИНА ДАНСКА

Европска комисија наложила поврат државне помоћи додељене у корист конзорцијума *Øresund*

У октобру 2014. године, након жалбе компаније *ForSea*, Европска комисија је утврдила да је подршка Данске и Шведске конзорцијуму *Øresundsbro Konsortiet I/S*, који поседује и управља фиксном железничком везом *Øresund*, у складу са правилима ЕУ о државној помоћи.

У септембру 2018. године, надлежни суд је делимично поништио одлуку Европске комисије из 2014. године из процедуралних разлога. Надлежни суд је закључио да је Комисија требало да отвори званичну истрагу како би детаљно проценила државну гаранцију и посебан порески третман пре него што је усвојила своју одлуку о државној помоћи. Након пресуде, Комисија је покренула детаљну истрагу у фебруару 2019. године.

Европска комисија је поново оценила две мере према члану 107. Уговора о функционисању Европске уније, и одлуком од 13. фебруара 2024. године (линк: [SA.52162](#)) закључила да:

- Мера 1: државне гаранције које су Данска и Шведска дале за подршку инвестицијама у Fixed Link, а у циљу комерцијале експлоатације, представљају државну помоћ. Имајући у виду да је помоћ додељена 1992. године, много пре подношења жалбе компаније *ForSea* и пре него што је Шведска приступила ЕУ, сматра се да се ради о постојећој помоћи и стога нема потребе да Европска комисија врши оцену усклађености;
- Мера 2: посебан порески третман само делимично представља нову државну помоћ из ралога што је део тих посебних пореских правила донет више од 10 година пре подношења жалбе. Поред тога, чак и ако су се данска пореска правила мењала неколико пута од 1992. године, правила која се примењују на А/С *Øresund* га нису увек стављала у повољнији положај ову компанију. Као резултат тога, посебан порески третман се сматра новом помоћи само у погледу одређених периода. За те периоде мере су неусклађене са правилима о државној помоћи с обзиром да нису биле пропорционалне. Европска комисија је одлучила да Краљевина Данска мора да изврши повраћај неусклађене државне помоћи.

Данска ће одредити износ који треба да наплати, у складу са методологијом наведеном у одлуци Европске комисије. Стога, у овој фази, није познат укупан износ државне помоћи који треба да се врати.

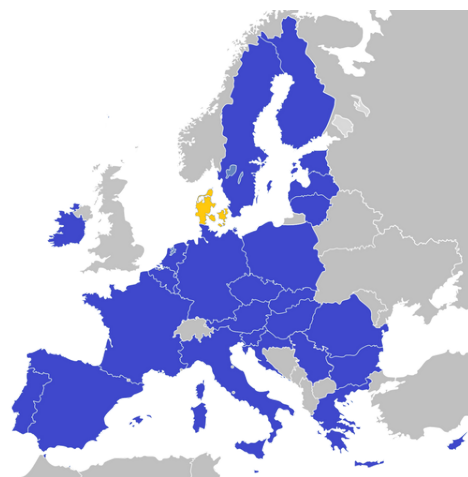
Више на линку: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_762.

241 милион евра за убрзано улагање у производњу зелених технологија

Краљевина Данска додељује државну помоћ на основу шеме којом се подстиче убрзано улагање у производњу зелених технологија на основу Привременог кризног и транзиционог оквира за доделу државне помоћи.

Шемом је предвиђено да се државна помоћ додељује у облику субвенција и/или финансијских инструмената (зајмови и гаранције).

Помоћ у виду финансијских инструмената биће додељена са нижим каматним стопама од тржишних или гаранцијама са нижим премијама од тржишних.

Процењени износ шеме државне помоћи је око 241 милион евра и може се доделити најкасније до 31. децембра 2025. године.

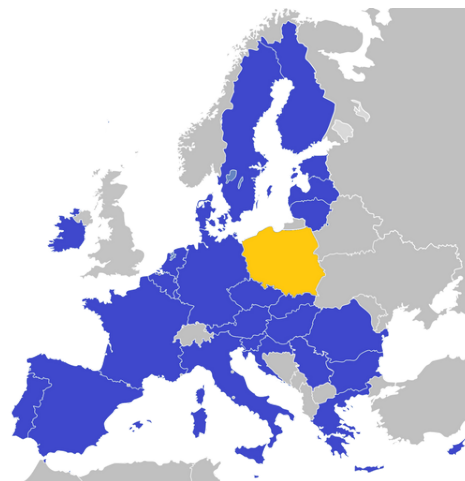
Корисници мере су мала, средња и велика правна лицана територији Данске. Мера је отворена за све секторе, са изузетком финансијског, пољопривредног и сектора рибарства.

Максимални интензитет државне помоћи додељене у облику субвенција не сме прећи 15% оправданих трошкова улагања, док у случају помоћи додељене у облику финансијских инструмената (кредита и гаранција) интензитет не може бити већи од 20% оправданих трошкова улагања и укупног износа помоћи (дефинисаног као номинални износ кредита). Укупан износ помоћи не може бити већи од 150 милиона евра по кориснику, а мером је условљен најмањи износ улагања на око 1,3 милиона евра.

Европска комисија је државну помоћ оценила усклађеном, одлуком од 22. фебруара 2024. године (линк: [SA.110777](#)).

РЕПУБЛИКА ПОЉСКА

300 милиона евра помоћи за социјалну заштиту запослених у вези са затварањем експлоатације лигнита и електрана на лигнит или угљ

Република Пољска издваја око 1,3 милијарде *PLN* (приближно 300 милиона евра) за период од 10 година, ради ублажавања социјалних последица повезаних са трансформацијом сектора рударства лигнита и електричне енергије произведене из лигнита или угља у Пољској, обезбеђујући социјалну заштиту за одређене запослене у тим секторима.

Корисници ове шеме помоћи могу бити:

- учесници на тржишту, односно електране са статусом послодавца, које производе електричну енергију из угља или лигнита, прикључених на мрежу за пренос електричне енергије, од којих најмање један агрегат има производни капацитет од најмање 150 MW, као и подружнице таквих учесника на тржишту, и
- учесници на тржишту, односно рудници лигнита са статусом послодавца, који обављају активности експлоатације лигнита, затварања или активности након затварања, као и подружнице таквих учесника на тржишту.

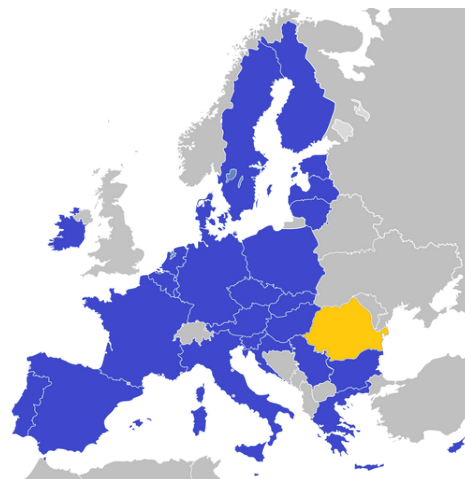
Наведене шема је донета у складу са Пољском енергетском политиком – „*PEP2040*“, која, између осталог, настоји да укине производњу електричне енергије преко угљеника (која укључује производњу на бази угља и лигнита) и развије изворе електричне енергије са ниском употребом или без имало употребе угљеника.

Помоћ се додељује у облику субвенције послодавцима, а мера државне помоћи ће трајати до 4. фебруара 2034. године.

Европска комисија је шему оценила као усклађену, одлуком од 5. фебруара 2024. године (линк: [SA.109407](#)).

РЕПУБЛИКА РУМУНИЈА

Европска комисија наложила поврат државне помоћи за реструктурирање авио-компаније *Blue Air* у износу од 33,84 милиона евра

У априлу 2023. године, Европска комисија је покренула детаљну истрагу како би проценила да ли су план реструктурирања за *Blue Air* и мере државне помоћи коју је доделила Република Румунија спроведене у циљу подршке овом плану у складу са правилима ЕУ о државној помоћи, посебно са Смерницама о помоћи за санацију и реструктурирање нефинансијских учесника на тржишту у тешкоћама.

У августу 2020. Европска комисија је одобрила две мере државне помоћи у корист авио-компаније:

1. гаранцију државе од око 28 милиона евра (приближно 137 милиона *RON*), за покривање штете директно изазване епидемијом заразне болести *COVID-19*, и
2. гаранцију државе од око 33,84 милиона евра (163,8 милиона *RON*), за зајам за санацију намењен делимичном покривању потреба за ликвидношћу *Blue Air*-а у наредних шест месеци.

Румунија се сложила да ће, уколико гаранција државе за зајам за санацију не буде прекинута након шест месеци од прве исплате помоћи која је обављена у октобру 2020. године, доставити Европској комисији или план ликвидације или свеобухватни план реструктурирања *Blue Air*-а. У априлу 2021. године, Румунија је поднела план реструктурирања који је накнадно неколико пута ажуриран. У новембру 2022. године, Румунија је вратила кредит и преузела 75% удела у *Blue Air*-у, након што је авио-компанија обуставила пословање у септембру 2022. године.

Европска комисија је, након истраге покренуте у априлу 2023. године, закључила да план реструктурирања *Blue Air* није био спроводив, кохерентан и свеобухватан да обнови дугорочну одрживост авио-компаније у разумном временском року и без непотребног нарушавања конкуренције на јединственом тржишту.

Мере за подршку неадекватном и нереалном плану реструктурирања који није подржан довољним тржишним финансирањем од инвеститора након периода санације су незаконите према правилима ЕУ о државној помоћи. Одлуком од 16. фебруара 2024. године (линк: [SA.62829](#)), Републици Румунији наложено је да поврати од *Blue Air*-а незакониту државну помоћ у износу од 33,84 милиона евра (163,8 милиона *RON*), увећаном за затезну камату.

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ОЦЕЊЕНИХ ШЕМА

Европска комисија оценила је и одобрила продужетак трајања следећих шема државне помоћи:

- Шеме подршке развоју висококвалитетних, културних или педагошких дигиталних игара и интерактивних медијских пројекта („дигиталне игре“) у Северној Рајни - Вестфалији, Савезне Републике Немачке, са продужетком трајања до 31. децембра 2026. године. Више информација доступно на [SA.110639](#), одлука од 5. фебруара 2024. године;
- Шеме подршке производњи играних, документарних и анимираних филмова са немачким и европским културним садржајем и у циљу промоције културног наслеђа Савезне Републике Немачке, са продужетком трајања до 31. децембра 2024. године. Више информација доступно на [SA.110872](#), одлука од 13. фебруара 2024. године;
- Шеме помоћи Великог Војводства Луксембурга компанијама које су посебно погођене порастом цена енергије изазваним кризом у Украјини, са продужетком трајања до 30. јуна 2024. године. Такође су измењени и износи помоћи који могу бити додељени по кориснику. Више информација доступно на [SA.111080](#), одлука од 13. фебруара 2024. године.

Поред наведених шема, Европска комисија оценила је и одобрила измене следећих шема државне помоћи:

- Шеме инвестиционе помоћи за убрзање увођења енергије из обновљивих извора, складиштења и топлоте из обновљивих извора, Републике Словеније. Измене се односе на повећање буџета постојеће шеме. Више информација доступно на [SA.111647](#), одлука од 16. фебруара 2024. године;
- Шеме за улагања у индустријски ланац производње, монтаже и/или рециклаже батерија и фотонапонских ћелија и панела, Републике Румуније. Измене се односе на рокове, обим и начин одабира прихватљивих улагања. Више информација доступно на [SA.110458](#), одлука од 29. фебруара 2024. године;
- *INVEST* шеме – субвенције за улагање у ризични капитал, Савезне Републике Немачке. Измене се односе на повећање максималног износа улагања и смањење интензитета субвенције у односу на укупно улагање. Више информација доступно на [SA.112196](#), одлука од 29. фебруара 2024. године.

